KAZANIE

O długim wszelkiey Zwierzchności trwaniu

pod czas Solemney Wotywy o szczęśliwe IMCiow Panow PREZYDENTOW Stołecznego Miasta Krakowa obranie

Przy uroczystym obchodzeniu Pierwszych Lat Stu od pozwolenia wolnego z pomiedzy siebie wybierania

w Kościele Archi-Prezbyteralnym Nayświętszey MARYI Panny w Rynku Krakowskim

w Niedzielę Pierwszą po TRZECH KROLACH

Roku Pańskiego 1778.

przez

X.M. JANA KANTEGO TORYANIEGO, S. Teologii Doktora, Oboyga Prawa Professora, Kościołów Kollegiaty WW. SS. w Krakowie Kustosza; Farnego w Liszkach Plebana, Katedralnego Krakowskiego Kaznodzieię

MIANE.

W KRAKOWIE w Drukarni Akademickiey.

Ychcacego y niechcacego trzeba życzyć za Rrządcę w Magiſtracie, gdy tego ze wſzyſtkich miał ieſt godnym. *Aryſtoteles w Kſiędze 2. Nauki Polityczey.*

Dobrze rozrzadzone Rzeczypoſpolite karać zwykły były tych, ktorzy będac godnemi, Magiſtratur, y Urzędow publicznych przyiać nie chcieli, takowym Rzeczpoſpolita Ateńſka życie, Rzymſka, wolność, Spartańſka, Oyczyznę odbierała. *Xenofon w Kſiędze 5. o wyprawie Cyruſa Młodſzego.*

DO
SZLACHETNYCH
Y
WYSOKIEGO POWAZANIA GODNYCH
MĘZOW.

IP. FRANCISZKA EICHBERGERA Prezydenta,
IP. MICHAŁA SZASTERA Seniora Patra,
IP. JANA LASZKIEWICZA,
IP. PIOTRA SZASTERA,
IP. JOZEFA BARSTCHA Filozofii Doktora,
IP. MICHAŁA WOŁHMANNA J. K. MCi Sekretarza, Szkoły Strzeleckiey Dyrektora,
IP. KAROLA TUSCHA.
IP. MICHAŁA FLORKOWSKIEGO,
IP. JANA KOZŁOWSKIEGO Kawalera Złotey Ostrogi, J. K. MCi Sekretarza,
IP. TOMASZA KIKULINUSA,

IP. MACIEIA BAYERA Kawalera Złotey Oſtrogi, J. K. MCI Sekretarza y Konſyliarza,

IP. JAKOBA SZOSTAKIEWICZA Filozofii y Medycyny Doktora,

IP. JOZEFA WAŁKANOWSKIEGO Filozofii Doktora,

IP. JOZEFA WYTYSZKIEWICZA Oboyga Prawa Doktora, Skarbu J. K. MCi Kontraregeſtranta,

IP. ANTONIEGO MARIANIEGO Oboyga Prawa Doktora,

IP. JANA CZAŁCZYNSKIEGO,

IP. FRANCISZKA DZIANOTTEGO,

IP. WALENTEGO BARSTCHA,

IP. ANTONIEGO KRAUZA,

IP. JANA KASPEREGO J. K. MCi Konſyliarza, Poczty Krakowſkiey Prefekta,

IP. JOZEFA TORYANIEGO Oboyga Prawa Doktora,

IP. KAROLA LIKIE Oboyga Prawa Doktora, Lonhera,

STOŁECZNEGO MIASTA KRAKOWA

RADNYCH PANOW.

Zawsze to iest checia moia, abym sie ku uskutecznieniu zachodzacych mnie żadań niewymowna, ile możności, powolnościa przykładał. Dopieroż: ochotniey zadosyć czynie wyrazney woli Waszey, ktora wypłacaiac sie Bogu z winnych obowiazkow, iako nayprzod powiodła mnie do mowienia z Ambony w czasie Uroczystości Waszey, tak y to ieszcze sprawiła, ze też same mowe moia publicznemu widokowi podaie za dowod iedney z naypierwszych pamieci.

Winszować mi sobie zaiste należy, iż szczupła ta praca moia, trwałość Zwierzchności za cel swoy maiaca, pod zâszczytem Imion Waszych na widok Swiata wychodzi, ktorzy wybrani bedac z pośrzod nayprzednieyszego godnych Meżow wyboru, na wysokim Stołeczney Magistratury osadzeni Stopniu, tak chwalebnie to mieysce zdobicie, iż słusznie Wam należy powszechne życzenie długotrwałego rzadzenia.

Rozu-

Rozumne wyroki Wasze, niepodeyzrzane spraw nayzawiłszych rozsadzanie, cnoty szacunek, złości ukaranie są to dowodem czystych umysłow Waszych, wysokiey mądrości, głębokiey umieiętności, biegłych przewidzeń, gruntownego zdania, y nieskażonych myśli.

Pełne wspaniałości Dusze Wasze poważaią Ci wszyscy, ktorzy przez Sąd Wasz odbieraią sprawiedliwość, w zatargach y zakłoceniach zakończenie, w sąsiedztwach zaspokoienie, w wątpliwościach rozwiązanie.

Obszerna sława Wasza lubo głośne brzmienia wydaie, átoli ninieysze czynności Wasze większe rozgłosy niecić rozpoczynaią, tak, że wiekom biegłym podane czasom, nieskończone Ozdob Waszych czynić będą opowiedzi.

Przykład Wasz z dzieł, rządzeń y Sądow wynikaiący poda wiecznotrwałey potomności, iakowego szacunku są sprawiedliwi, mądrzy, y rostropni w Magistratach Mężowie, ktorych Wy Imie y Urząd teraz piastuiecie.

Losem to więc szczęścia moiego

bydź

bydź ſadzę, że mowę moią na widok Swiata idącą tak wyſoce zalecone Imiona Waſze przyozdabiaią.

Poydzie to Kazanie z rąk do rąk, da poznać obowiązki Rządzących y rządzonych, ku utwierdzeniu wſzelkiey Zwierzchności ſłużące, ale to wſzyſtko będzie ſtrumieniem płynącym z zrzodła woli Waſzey, ktora mnie y do złożenia tey mowy, y do drukowania iey ſkutecznie wzbudziła.

Uprzeymie zatym poświęcam tę maleńką pracę moią ku uwieńczeniu chwały Waſzey w naypoźnieyſzą potomność, tego pragnąc, aby Rządca Naywyżſzy zdrowie Waſze iak naypomyślniey y iak naydłużey utrzymywał ku zaſczytowi tego Stołecznego Miaſta.

Obiecuię ſobie, że takowe poświęcenie dobrym ſercem przyimiecie, bo ieſt ſkutkiem włáſnych chęci Waſzych, odemnie tym celem dopełnionych, aby pozoſtał wieczyſty dowod moich powinnych ku Szlachetnemu Magiſtratowi Krakowſkiemu obowiązkow. Piſałem w Kollegium Jurydycznym Akademii Krakowſkiey, dnia 10. Mieſiąca Lutego. R. P. 1778.

Præsentem Concionem concinnè & doctè elaboratam, nihilque Fidei ac bonis moribus contrarium in se continentem approbo, ac typis, lucique publicæ posse mandari censeo. In quorum fidem Datt Crac. in Collegio Juridico Universitatis Cracov. Die 8va Mensis Februarii, A. D. 1778vo.

M. ANDREAS LIPIEWICZ
U. J. Dr, & Prfr, Canonicus
Cathedralis Cracoviensis, Librorum Censor.
mpp.

Kazanie o długim Zwierzchności Prawey trwaniu, zasadzone na wysokich tak Pisma Swiętego, iako y Oycow zdaniach, z publiczney Ambony w Stolicy Krolestwa miane, godne Autora swego, godne powszechnego czytania bydź sądzę. Datt: w Krakowię w Kollegium Wielkim Akademii Krakowskiey. Dnia 9. Lutego, Roku Pańskiego 1778.

X. M. JOZEF PUTANOWICZ
P. S. Dr y Prfr. Kanonik Katedralny Płocki, Proboszcz Kol. WW. SS. Krakowskiey Katedry Kaznodzieia Ordynaryusz, Xiąg Cenzor
mpp.

IMPRIMATUR

FRANCISCUS POTKANSKI
Suffraganeus, Officialis Cracovien.

KAZANIE

Na Niedzielę pierwſzą po TRZECH KROLACH

O długim wßeikiey Zwierzchności trwaniu.

Th. Jezus pomnażał ſię w mądrości, y w leciech, y w łaſce u Boga, y u ludzi. Luc. 2.

Do nabycia doſkonałey chwały, do zaſzczycenia własnych czynności nie dosyć ieſt wzraſtać w lata; potrzeba wzraſtać oraz y wmądrość. Sama lat ſędziwość nie zaleca

A czło-

(a) *Jeſus proficiebat in ſapientia & ætate, & gratia apud Deum & apud homines.* Luc. 2.

człowieka, ieżeli czcza mądrości, czyli dobrych uczynkow ieſt, mądrość bowiem y dobre uczynki za iedno bierze S. Bernard. (*b*) Sama wieku doyzrzałość nie zarabia na pochwałę, ieżeli iey ſzlachetność cnot nie dodaie zaszczytu, ponieważ wyrok to ieſt Ducha Przenayświętſzego, że *nie ta sędziwość ieſt poſzanowania godna, ktora ieſt długowieczna, albo liczba lat porachowana, ale prawdziwa ſędziwością ieſt roſtropność człowieka, à wiek ſtarości żywot niepokalany.* Sap. 4. (*c*) *Wieńcem godności ſędziwość ieſt, ale ta, ktora ſię znayduie w drogach ſprawiedliwości.* Prov. 16. (*d*) *Jak piękna w ſtarzałych mądrość, à w sławnych rozum y rada, wieńcem ſtarych wielka*

wiadomość,

(b) *Sapientia ſine bonis operibus ciba indigeſto comparatur.* S. Bernardus ſerm. 36. ſup. Cant. (c) *Senectus enim venerabilis eſt, non diuturna, neq; annorum numerô computata, cani autem ſunt ſenſus hominis, & ætas ſenectutis vita immaculata.* Sap. 4. (d) *Corona dignitatis ſenectus, quæ in viis juſtitiæ reperitur.* Prov. 16.

wiadomość, á sławá ich boiaźń Boża. Eccli. 25. (*e*) Sędziwość nie maiąca tych zaszczytow tym się tylko chlubi, że wielością lat przechodzi młodszych od siebie, ále iak małą ma dla siebie zalotę, słuchaymy Kaznodziei Pańskiego mowiącego: *Trzech rodzaiow nie nawidzi dusza moia, á cięsko mi bardzo na duszę ich; ubogiego pysznego, bogacza kłamliwego, y starca bezrozumnego.* Eccli. 25. (*f*) Jakoż: coż może bydź obrzydliwszym w oczach ludzkich widokiem, iako ten człowiek? ktorego lat sędziwość poważnieyszym nad innych czyni, á obyczaiow płochość poniża go nad innych, iako w pismiech Joba mowi Eliu Syn Barachela Buzytczyka: *Spodziewałem się, że mnostwo lat*

A2 *nau-*

(e) *Quàm speciosa veteranis sapientia, & gloriosis intellectus & consilium, corona senum multa peritia, & gloria eorum timor Domini.* Eccli. 25. (f) *Tres species odivit anima mea, & aggravor valdè animâ illorum: pauperem superbum, divitem mendacem, senem fatuum & insensatum.* Ibid.

naucza mądrości, ale, iako widzę, duch iest w ludziach. Job. *32.* (*g*) Prawdziwie: wydoskonalona młodość zawstydza takową sędziwość, y na większą chwałę rownie u Boga iako y u ludzi zarabia. Młodym był Daniel, á że kochaiąc się w czystości y sprawiedliwości, od niesta wy obronił niewinną Zuzannę, zawstydził sędziwych starcow, tę czystą Panienkę na zmyślność ich nie zezwalaiącą potępić chcących. *Dan. 13.* (*h*) Młodym był starozakonny Jozef, á że rozumnieyszym był z pomiędzy wszystkich braci swoich, Farao Krol Egyptu zdiąwszy pierścień z ręki swoiey, włożył go na rękę iego, oblokł go w szatę bisiorową, na szyię łańcuch złoty włożył, kazał mu usieść przy sobie, woźnemu kazał wołać, aby mu się wszyscy

(g) *Sperabam, quòd annorum multitudo doceret sapientiam, sed, ùt video, spiritus est in hominibus.* Job. 32. (h) *Convicerat eos Daniel ex ore suo, falsum dixisse testimonium.* Dan. 13.

ſcy kłaniali; zgoła: przełożonym go nad Egyptem uczynił. *Gen. 41.* (*i*) Lecz na coż innych dowodow mam ſzukać? tey prawdy ſtwierdzenie daie nam dziſieyſza Święta Ewangelia. Młodym ieſzcze, bo lat dopiero dwanaście maiącym był Chryſtus Jezus, á że ſię nie tylko w lata, ále y w mądrość pomnażał, zaſiadł w Kościele Jerozolimſkim pomiędzy Nauczycielami, ktorzy lubo ſędziwemi byli, atoli nauki Jego chętnie ſłuchali. Tak ſię powſzechnie dzieie, że lat ſędziwość dobrych czynności prożna żadnego dla ſiebie zalecenia nie znayduie, á przeciwnie: młodość zaſzczycona cnotami wzgędzie przynależyty ſobie zaſkarbia ſzacunek.

Szlachetny Magiſtracie Stołecznego Miaſta Krakowa! wzioſłeś, prawda, w lata, bo już dziś Rok ſetny uroczyście obchodziſz,

iako

(h) *Dixit Pharao ad Joſeph: ecce conſtitui te ſuper univerſum terram Ægypti.* Gen. 41.

iako za łaſkawym Nayiaśnieyſzego, y nigdy niezwyciężonego JANA III. Krola Polſkiego zezwoleniem w Mieście Gdańſku podpiſanym odebrałeś moc wiecznemi czaſy trwać maiącą obierania z pomiędzy ſiebie Rzadcow Miaſta tego; ale ta Twoia ſędziwość chwalebną ieſt, gdy wzrosłeś oraz y w mądrość. Odtąd bowiem, iak tylko pozwolona Ci ieſt władza ſtanowienia z pomiędzy ſiebie Sędziow nad ludem Miaſta tego, wybieraſz, takowych ktorych nie tak lat ſędziwość, iako rączey rozum zaleca, ktorym y obyczaiow ſtateczność, y rozſądzania rzeczy doſkonałość zalotę przynoſi. Z tąd pochodzi: że ſobie y u Boga, y u ludzi na łaſkę zarabiaſz; u Boga; gdy uſilne ſtaranności łożyſz na to, aby chwała Jego w tym Mieście kwitnęła zawſze; u ludzi: gdy każdemu to, co ieſt ſprawiedliwego, oddaieſz. A iako z przeſzłych czaſow wnoſić

ſić nieomylnie potrzeba, iż w takowych Twoich czynnościach w dalſzym lat przeciągu nie uſtanieſz, tak ſpodziewać ſię przyzwalcży, że *Bog Oddawca dobrych czynności* Hæbr. 11. (*k*) to łaſkawe Nayiaśnieyſzych Monarchow naſzych zezwolenie w naſtępuiące lata w nienaruſzoney całości utrzymywać będzie. Rzecz to bowiem pewna, że każda Zwierzchność w lata y w łaſkę u Boga y u ludzi wzraſta, gdy wzraſta w mądrość, czyli: w dobre czynności, gdy y Bogu y ludziom ſwoie przyzwoitym ſpoſobem uſługi czyni. Uſługi te na czymby ſię zaſadzały względem Boga, na czymby ſię gruntowały względem ludzi? przykładem ſwoim nauczy nas zaſiadaiący dziś w poſzrzod Jerozolimſkich Nauczycielow Chryſtus Jezus; że każda Zwierzchność áby ſobie długie trwanie obiecywać mogła.

I. Po-

(k) *Credere oportet accedentem ad Deum, quia est, & inquirentibus se remunerator sit.* Hæbr. 11.

I. Powinna bydź posłuszną Bogu,

II. Powinna bydź pomocną Dobru powszechnemu. Część pierwsza nauczy nas, że tak czyniaca Zwierzchność zarabia na łaskę u Boga. Część druga przekona nas, że tak czyniaca Zwierzchność skarbi sobie łaskę u ludzi. O tym daley mowić przedsięwziałem na iak naywiększe Boga moiego uwielbienie.

Chrystus Iezus lubo przed wieki był *Krolem Krolow, y Panem panuiacych*, Apoc. *19*. (*l*) átoli na świat dla okupu ludzkiego przyszedłszy, wziął na siebie urząd Nauczyciela, życiem swoim ucząc wszystkie stany, iakby się rządzić miały; mowi S. Augustyn. (*m*) Ze mi zaś dziś przychodzi mowić do samey szczegulnie Zwierzchności; opuszczam nauki innym stanom

(l) *Rex Regum, & Dominus Dominantium.* Apoc. 19. (m) *Tota Christi vita disciplina morum fuit.* S. Aug. lib. de vera Relig.

nom od Chryſtuſa dane, proſze tylko, *ſłuchaycie słowa Pańſkiego Mężowie! ktorzy panuiecie nad ludem.* Is. 28. (*n*) Niebieſki Nauczyciel przykładem ſwoim uczy każdą Zwierzchność, że dla nieutracenia mocy uzyczoney ſobie, powinna bydź poſłuſzną y pomocną, poſłuſzną Bogu, pomocną Dobru Powſzechnemu.

CZĘSC PIERWSZA.

Nie maſz pewnieyſzey pomiędzy wiadomemi Dzieciow Kościelnych prawdy nad tę; że doczeſne Kroleſtwo Jezuſa Chryſtuſa w ten czas ſię dopiero zaczęło, gdy On z łona Oyca Przedwiecznego na świat przyſzedł. Uznali to idący na uczczenie prawdziwego Meſſyaſza Swięci Trzey Krolowie, gdy przyſzedłſzy do Jerozolimy, pytali ſię o Niego owemi ſłowy: *Gdzie ieſt, ktory ſię narodził,*

(n) *Audite verbum Domini Viri! qui dominamini ſuper populum.* Is. 28.

rodził, Krol Zydowſki? Matt. 2. (*o*) Z tey przyczyny iednomyślnie twierdzą Nauczyciele Kościoła, że druga Troycy Przenayświętſzey Osoba przez wzięcie na siebie ciała ludzkiego wzięła moc zwierzchności nad całym światem, iako to sam Chryſtus mowi o sobie: *Dana mi ieſt wſzelka moc na Niebie y na ziemi.* Matt. 28. (*p*) moc panowania na Niebie w czaſie Narodzenia wiecznego, moc panowania na ziemi w czaſie Narodzenia doczeſnego. Takową moc odebrawſzy Chryſtus, iakowymże ſpoſobem po ſwoim z Maryi Narodzeniu Zwierzchność ſwoią wykonywał na ziemi? Wykonywał ią przez poſłuſzeńſtwo, ztąd Go zwierciadłem poſłuſzeńſtwa nazywa S. Bernard, (*q*) tak właśnie iakoby Mu Oyciec Przedwieczny

zwie-

(o) *Ubi eſt, qui natus eſt, Rex Judæorum?* Matt. 2. (p) *Data eſt mihi omnis poteſtas in Cœlo, & in terra.* Matt. 28. (q) *Obedientiæ ſpeculum Chriſtus.* S. Bernardus lib. de gradib. humilit.

zwierzchności na ziemi udzielił pod tym obowiazkiem, aby Mu był zawsze posłusznym; z tey przyczyny Syn Boski do Niebieskiego Oyca swoiego mogł mowić owe słowa, ktore dawniey imieniem Jego mowił do Boga Dawid: *Na początku Księgi napisano iest o mnie, abym czynił wolą Twoią. Ps. 39.* (r) Zwierzchność Chrystusa na ziemi zaczęła się dopiero w czasie doczesnego Jego narodzenia, á Chrystus wprzod ieszcze był Oycu Przedwiecznemu posłusznym, niżeli się z czystey Panny narodził, ponieważ na ten czas zaraz, gdy Oyciec Przedwieczny lituiąc się nad nędzą narodu ludzkiego, oświadczył Mu wolą swoią, iż Go chce na okup następcow Adama posłac, á nawet; iż Go chce *posłać w podobieństwie grzesznego ciała*, iak mowi S. Apostoł

(r) *In capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam.* Ps. 39.

ſtoł Paweł *Rom. 8.* (*s*) z tak wielkim poſłuſzeńſtwem tę Owca ſwoiego wolą przyiął, iż ſię chętnie na poniesienie nawet krzyżowey śmierci podał. Gdy ſię iuż narodził, á tak: gdy ſwoią Zwierzchność na ziemi okazywać zaczął, dziwić ſię potrzeba, z iak prędkim woli ſwoiey ſkłonieniem wykonał wſzyſtkie owe prawa, ktore właſnemu Jego, bo prawem odkupienia do Niego należącemu ludowi przepiſane były, á ſzczegulniey poddał ſię prawu Obrzezania, ktorego ſkutkow lubo nie potrzebował, iak mowi S. Bernard, (*t*) nie należąc do Synow Adama, átoli go wykonał dlá tego, áby każdą Zwierzchność nauczył, że Bogu y prawom Jego bydź poſłuſzną powinną, mowi S. Aniel-
ſki

(s) *Deus Filium ſuum mittens in ſimilitudinem carnis peccati.* Rom. 8. (t) *Numquid Filio opus erat Circumciſione?* S. Bernardus ſerm. 3. in Feſt. Purific. B.V. M.

ſki Nauczyciel. (*u*) A ieżeli podaiąc ſię Chryſtus prawom Boſkim, ſtał ſię przykładem dla wſzelkiey Zwierzchności; poſłuſzeńſtwo Jego prawom ludzkim, á ieſzcze ſurowym, każda Zwierzchność do poddania ſię prawom prowadzić powinno. Nie ſama tylko prawdziwa Zbawiciela naſzego Matka Marya, nie ſam tylko mniemany Jego Oyciec Jozef ſtali ſię poſłuſznemi wyrokom Auguſta Ceſarza na ten czas panuiącego, y *rozkazuiącego, aby imiona wſzyſtkich na świecie ludzi ſpiſane były*, Luc. 2. (*w*) ſtał ſię poſłuſznym rozkazowi temu y Chryſtus Jezus, zoſtaiąc ieſzcze w wnętrznościach Matki ſwoiey, mowi S. Izydor, (*x*) á tak w tym ſamym mo-

(u) *Ut obediendi virtutem nobis ſuô commendaret exemplô, octava die circumciſus eſt, ût in Lege præceptum erat.* S. Th. Aqu. (w) *Exiit edictum à Cæſare, ût deſcriberetur orbis univerſus.* Luc. 2. (x) *Deſcriptus eſt Dominus, cùm in utero geſtaretur, & cenſum Cæſari pependit.* S. Iſidor. lib. 1. ep. 48.

momencie, w ktorym przychodził panować światu, poddawał się prawom y Boskim y ludzkim, nauczaiac wszelką Zwierzchność, że w ten czas naywłaściwiey rozkazuie, gdy się y sama posłuszną staie. Jakoż: na okazanie tey prawdy, że aby każda Zwierzchność długie trwanie sobie obiecywać mogła, sama bydź powinna posłuszną Bogu, y Jego prawom, dosyć iest myśl zastanowić nad tą uwagą, że każda Zwierzchność bądź Swiecka, bądź Duchowna, bądź Naywyższa, bądź Pomnieysza moc panowania zabiera od Boga, mowi S. Paweł *Rom. 13.* (*y*) że wszelka Potęga ziemska władzę swoią ma sobie udzieloną od Boga, iako to sam Bog powiada: *Przezemnie Xiążęta rozkazuią, á Zwierzchność mądacy stanowią sprawiedliwość.* Prov. 18. (*z*) Z tey uwagi przynależy wno-

(y) *Non est potestas, nisi à Deo.* Rom. 13. (z) *Per me Principes imperant, & potentes decernunt justitiam.* Prov. 18.

wnosić, że iako ow sługa niewdzięcznym y niewiernym pokazałby się naprzeciw Panu swoiemu, ktoryby Jego rozkazow wiernie nie wykonywał, tak niewdzięczna y niewierna Bogu iest owa Zwierzchność, ktora maiąc od Boga uzyczoną sobie moc nad innemi, sama Bogu y Jego rozkazom nie staie się posłuszna. Co większa: nie tylko niewdzięczną y niewierną Bogu byłaby takowa Zwierzchność, ale nawet grzeszyłaby naprzeciw owemu Prawu, ktore Bog wszystkim Przełożonym dał, mowiąc: *Gdy Przełożony usiedzie na Stolicy panowania swoiego, wypisze sobie powtorzenie Zakonu tego na Księgach, y będzie ie czytał po wszystkie dni żywota swoiego, aby się uczył bać Pana Boga swego, y strzedz słow, ktore w Zakonie są przykazane.* Deut. 17. (*a*)

Jako-

(a) *Postquam sederit in solio regni sui, describet sibi Deuteronomium legis hujus, legetq; illud omnibus diebus vitæ suæ, ut discat timere Dominum Deum suum, & custodire verba, quæ in lege præcepta sunt.* Deut. 17.

Iakoby mowił Bog: że ieżeli Przełożony chce mieć pomyślne w rządach swoich powodzenie, ieżeli chce sobie długie panowania trwanie rokować, powinien bydź koniecznie postusznym Bogu y Iego Prawu. Postanowił Bog Saula przełożonym nad ludem, za coż? oto zá to, że się chętnie woli Boskiey we wszystkim poddawał, ztąd Samuel rzekł o nim do zgromadzonego ludu: *Zaprawdę widzicie, ktorego wam wybrał Pan, ponieważ nie ma sobie nikogo rownego. 1. Reg. 10.* (*b*) Moc panowania w rękach Dawida złożył Bog, ale się zaraz ten S. Prorok z tym oświadczał, *że się sądow Boskich obawiał*, Ps. 118. (*c*) Tak czynić powinna każda Zwierzchność, rozga rządow w iey ręce oddana nie powinna od niey postuszeństwa Bogu winnego odpędzać, władza iey baczno-

(b) *Certè videtis, quem elegit Dominus, quoniam non sit similis illi in omni populo.* 1. Reg. 10. (c) *A judiciis enim Tuis timui.* Ps. 118.

czności polecona nie powinna z niey iarzma Praw Boſkich zrzucać, ale y owſzem. potęga ta, ktorą ma nad innemi ſkończoną nieſkończoney Pana Panuiących potędze powinna ią oddawać. Inaczey gdy czyni, zarabia ná ową naganę, ktorą Ewangeliczny Goſpodarz dał prożnuiącym. Tych on poſtrzegłſzy około godziny iedenaſtey nic nie robiących, áni pomocą rąk ſwoich pożywienia zyſkuiących, rzekł do nich: *Czegoż tu ſtoicie prożnuiacy?* Matt. 26. (*d*) Toż ſamo mowić możemy do tych Przełożonych, ktorych życie ieſt prożne dobrych uczynkow: *Czegoż tu ſtoicie*, (są ſłowa Hugona Kardynała) *ktorzyście zapomnieli o Przykazaniach Boſkich?* (*e*) czego urząd Przełożeńſki piaſtuiecie ná ſobie, ktorzy Bogu y Jego rozkazom bydź poſłuſznemi niechcecie? czemu go raczey ná ra-

(d) *Quid hic ſtatis otioſi?* Matt. 26.
(e) *Quid hic ſtatis mandatorum Dei obliti?* Hugo Card.

miona tych nie złożycie, ktorzy, luboby ná ftopień Zwierzchności wynieſionemi byli, Panemby iednak ſwoim bydź uznawali Boga? Każda Zwierzchność tak ſobie poſtępować powinna, iak ſobie niegdyś poſtapił Salomon. Ten z woli Boſkiey będąc wynieſionym ná przełożeńſtwo nad ludem Izráelſkim, chcąc panowanie ſwoie długowiecznym uczynić, nie tylko kochał Pana, chodząc w przykazaniach Dawida Oyca ſwoieg, ále nad to proſił Go *o ſerce rozumne, aby mogł rozeznać miedzy dobrym y złym*, 3. Reg. 3. (*f*) proſił Go *o mądrość ſtoiącą przy ſtolicy Jego*. Sap. 9. (*g*) Zapewne: nie proſił tu Salomon Boga o owa mądrość świátowa, ktorą S. Grzegorz Papież opiſuiąc, mowi: *Mądrość świata tego ieſt, ſerce zdradami pokry-*

(f) *Tu regnare feciſti ſervum tuum pro David Patre meo, dabis ergo ſervo tuo cor docile, ut poſſit diſcernere inter bonum & malum.* 3. Reg. 3. (g) *Da mihi ſedium Tuarum aſſiſtricem ſapientiam.* Sap. 9.

krywać, rzeczy prawdziwe za fałſzywe, y fałſzywe za prawdziwe udawać, godności y doſtoyności ſzukać, prożnością chwały karmić ſię, za krzywdy uczynione ſobie kilkakrotnie mścić ſię. (h) Nie o takową zápewne mądrość proſił Boga Salomon, ále Go proſił o ową mądrość, *ktorey początkiem ieſt boiaźń Boża,* iak mowi Duch S. *Prov. 1.* (*i*) Prożba ta tak wielce ſię ſpodobała Bogu, iż do zaczynaiącego panowáć Salomoná rzekł: *Ześ nie żądał dni wiela, ani bogactw, ani duſz nieprzyiaciół twoich, aleś proſił o mądrość, otożem ci uczynił według mowy twoiey, dałem ci ſerce mądre y rozumne, tak, iż żaden przed tobą*

(h) *Hujus mundi ſapientia eſt, cor machinationibus tegere, quæ ſalſa ſunt, vera oſtendere, quæ vera ſunt, falſa demonſtrare, hæc ſibi obſequentibus præcipit honorum culmina querere, adepta temporalis gloriæ vanitate gaudere, irrogata ab alus mala multiplicius reddere.* S. Greg. Papa lib. 10. moral. cap. 16. in cap. 12. Job.

(i) *Timor Domini initium Sapientiæ.* Prov. 1.

nie był podobnym tobie, ani po tobie powstanie, lecz y to, czegoś nie żądał, dałem tobie, to iest: bogactwa y sławę, a ieżeli chodzić bedzieß drogami moiemi, y strzedz przykazań moich, y ustaw moich, długiemi uczynię dni twoie. 3. Reg. 3. (*k*) Jakoż: że *mu wßystkie pospołu z mądrością dobra przyßły*, sam to potym Salomon wyznał. *Sap.* 7 (*l*) Tak każda Zwierzchność czynić powinna, powinna prosić Boga o mądrość gruntuiącą się ná wykonywaniu Przykazań Boskich, o mą-

drość

(k) *Quia postulâsti verbum hoc, & non petisti tibi dies multos, nec divitias, aut animas inimicorum tuorum, sed postulâsti tibi sapientiam ad discernendum judicium; ecce feci tibi secundùm sermones tuos, & dedi tibi cor sapiens & intelligens, intantùm, ut nullus ante te similis tui fuerit, nec post te surrecturus sit, sed & hæc, quæ non postulâsti, dedi tibi, divitias scilicèt & gloriam; si autem ambulaveris in viis meis, & custodieris præcepta mea & mandata mea, longos faciam dies tuos.* 3. Reg. 3. (l) *Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa.* Sap. 7.

drość załadzaiąca się na posłuszeń-
stwie Bogu y Jego rozkazom; á
iako o Chrystusie poddaiącym się
Prawu Boskiemu, rzekł do Maryi
Anioł, iż *panować będzie na wieki,
á panowania Jego nie będzie końca,*
Luc. 1. (*m*) tak tey Zwierzchno-
ści, ktora się staie posłuszną Bo-
gu y Jego rozkazom, długowie-
czne trwanie rokować potrzeba,
ile że Duch S. powiedział, iż *pa-
nowanie mądrego y Bogu posłusznego
człowieka stałe iest,* Eccli. 10. (*n*)
Mądrość ta, o ktorey dotąd mo-
wiłem, ściąga się do samych szcze-
gulnie Przełożonych, ktorych o-
bowiązkiem że oraz iest, mieć
staranność o podległych sobie,
ztąd do nich mowi S. Jan Chry-
zostom: *Nie chciejcie zapominać o
braci waszych, ani tylko o te rze-
czy starajcie się, ktore szczegulnie do
was samych należą, ale baczność wa-
sza niechay będzie y nad poleconemi*
wła-

(m) *Regnabit in æternum, & regni Ejus
non erit finis.* Luc. 1. (n) *Principa-
tus sensati stabilis est.* Eccl. 10.

władzy waſzey; (*o*) przeto: iż dla otrzymania długo trwałości każda Zwierzchność nie tylko o mądrość złączoną z posłuſzeńſtwem Bogu, lecz y o mądrość złączoną z ſtaraniem ſię o pomoc dla powſzechnego dobra prośić Boga powinna, podobnież przykładem ſwoim nauczy nas Chryſtus Jezus w następuiącey Kazania części.

CZĘSC DRUGA.

Zbawiciel Swiata wziąwſzy ná ſiebie ciało ludzkie, tak wielce pomocnym ſtał ſię całemu Narodowi ludzkiemu, że Go nie tylko S. Apoſtoł Paweł *powſzechnym ſługą* bydź nazwał. *Philipp.* 2. (*p*) ale y ſam ten naydobrotliwſzy Pan rzekł o ſobie: *Syn Człowieczy nie przy-*

(o) *Nolite fratres veſtros negligere, neq; ſolùm ſpectate, quæ ad vos attinet, ideſt: ad ſalutem veſtram propriam, ſed unicuiq; veſtrûm cura ſit, quomodo fratrem ſuum è diaboli faucibus eripiat.* S Joan. Chriſoſt. hom. 41. in cap. 18. Gen. (p) *Formam ſervi accipiens.* Philipp. 2.

przyßedł na świat po to, aby Mu służono, ale aby On służył. Matt. 20. (q) Nie służył On, prawda, nikomu w szczególności, bo Mu to czynić Bostwo Jego zabraniało, y lubo S. Ewangelia na Niedzielę dzisieyszą od Kościoła Bożego wyznaczona powiada nam, że On *był podległym Jozefowi y Maryi*, Luc. 2. (r) atoli słowa te wyrażeniem szczególnie są mocnego Chrystusa Pana ku doczesnym Rodzicom swoim przywiązania; mowi S. Ambroży; (s) ále służył Dobru Powszechnemu, to iest: całemu Narodowi ludzkiemu, iego odkupienie sprawuiąc. Czyliż tu nie iawnie naucza Chrystus każdą Zwierzchność, że y Ona służyć powinna powszechnemu Dobru, nie czynieniem owych podłych usług, niezdobiących powagę Przełożonego,

nego,

(q) *Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare.* Matt. 20. (r) *Erat subditus illis.* Luc. 2. (s) *Non infirmitatis, sed pietatis ista subjectio est.* S. Ambr. lib. 2. in Luc. 2.

nego, ále dawaniem pomocy tym, ktorzy iey potrzebuią. Tak nam służył Chrystus, á służył nie tylko ludziom wraz z sobą żyiącym, ále służył ludziom będącym przed sobą, ludziom wszystkim, ktorzy áż do dnia sądnego żyć będą; służył; przynosząc im życie duchowne y wieczne, iako to sam powiedział: *Jam przyszedł, aby żywot mieli, y obficiey mieli.* Joan. 10. (*t*) służył im, rozpędzaiąc ciemnotę ich nieumieiętności, rozrywaiąc więzy ich niewoli, ciężkiemi pracami y krwią nawet samą nabywaiąc im owego dwoistego błogosławieństwa, z ktorych iedno tu ná ziemi zyskuiemy przez możność zasługiwania, drugie w Niebie przez odbieranie nagrody. Y coż więcey mogł uczynić dla dania pomocy Dobru powszechnemu Chrystus Jezus? Ná wzor tego Nayświętszego Nauczyciela każda Zwierzchność czynić powinna, powinna wszelką usil-

(t) *Ego veni, ut vitam habeant, & abundantius habeant.* Joan. 10.

uſilność ſwoią łożyć ná wſpomaganie powſzechnego Dobra. Z rozkazu Boſkiego Sámuel Prorok naznaczaiac Dawida ná Przełożonego Ludu Izráelſkiego, *namaſzczał go w pośrzod braci iego*. 1. Reg. 16. (*u*) Takowego w pośrzod braci namaſzczenia daie przyczynę Grzegorz Papież: *Dawid w pośrzod braci ſwoich namaſzczonym zoſtał, aby napotym nie ſiebie kochał, ale zyſku ſwoich poddanych ſzukał.* (*w*) Jakoż: ſtaranie ſię o dobro podległych ſobie, tak wielkim ieſt Przełożonych obowiązkiem, iż *oni prywatne nawet czynności ſwoie z intencyą pomagania Dobru powſzechnemu działać powinni*, mowi Caſſiodorus. (*x*) Lecz czymże takowym po-

(u) *Tulit cornu olei, & unxit eum in medio fratrum ſuorum.* 1. Reg. 16. (w) *In medio ungitur fratrum, ut ſe privato amore non diligat, ſed ex omni, quod præeminet, lucra aliorum quærat.* S. Greg. Pap. in 1. Reg. 16. (x) *Ad gentis utilitatem reſpiciet omne, quod agimus privatim, nec nos amabimus.* Caſſiod. lib. 10. varior. c. 31.

pomoc tá okazywana bydź może? Przełozeni kochać naprzod podległych sobie powinni, to zaś kochanie okazywáć należy wspomaganiem potrzebnych; á to ná wzor Pasterza Pasterzow Chrystusa Pana, ktory widząc potrzębę Narodu ludzkiego, jęczacego w niewoli czarta, *duße swoią zań położył.* Joan. 10. (*y*) ná wzor Pawła, ktory do swoich owieczek mawiał: *Ja bardzo rad wydam sie za duße waße, lubo więcey was miłuiac, mniey od was iestem miłowan,* 2. Cor. 12. (*z*) Powinni Przełożeni tych swoich podległych, ktorzy boiażliwemi y słabemi są, wzmacniać, iak uczynił Moyżesz, mowiąc do ludu swoiego: *Nie obawiaycie sie, Pan bić sie będzie za was.* Exod. 14. (*a*) iak uczynił Apostoł, mowiąc do swo-

(y) *Bonus Pastor dat animam suam pro ovibus suis.* Joan. 10. (z) *Ego libentissimè superimpendar pro animabus vestris, licèt plus vos diligens, minùs diligar à vobis.* 2. Cor. 12. (a) *Nolite timere, Dominus pugnabit pro vobis.* Exod. 14.

ſwoich: *Wzmacniaycie ſię w Panu, y w ſile mocy Jego, obleczcie ſię w zupełną zbroię Bożą, abyście mogli ſtać przeciwko zaſadzkom diabelſkim.* Ephes. 6. (*b*) Powinni Przełożeni uciśnionych bronić, przykładem Oniaſza naywyżſzego Kapłana, przeciwko Heliodorowi chcącemu Kościoł Boży złupić, mężnie powſtaiącego, 2. *Machab.* 3. (*c*) Powinni ſtrapionych cieſzyć, iako Synow Izraélſkich umartwionych od Holofernesa cieſzył Eliachim Kapłan. *Judith* 4.(*d*) Powinni oziębłych w ſwoim obowiązku do wykonywania onego zachęcać, iako ſynow ſwoich zachęcał Patryarcha Jakob, ktory powziąwſzy wiadomość, że w Egypcie rzeczy do pożywienia potrzebne przedaią,

rzekł.

(b) *Confortamini in Domino, & in potentia virtutis Ejus, induite vos armaturam Dei, ut poſſitis ſtare adverſus inſidias diaboli.* Ephes. 6. (c) *Subitò Heliodorus cecidit in terram.* 2 Machab. 3. (d) *Eliachim Sacerdos Domini magnus circuivit omnem Iſraël, allocutusq; eſt eos.* Judith 4.

rzekł do nich: *Czemuż zaniedbywacie idźcie, y nakupcie nam potrzeb, abyśmy żyć mogli.* Gen. 42. (*e*) Obowiązkiem Przełożonych iest, potrzebnych według możności wspomagać, iak uczynił Elizeusz, ktory w czasie głodu Synow Prorockich karmił, 4. *Reg.* 4. (*f*) Do nich należy zuchwałych poniżać, krnąbrnych poskramiać, nieposłusznych w obrębach posłuszeństwa utrzymywać, iako synow Lewi poniżał, poskramiał, y utrzymywał Moyżesz. *Numer.* 16. (*g*) iako Samuel strofował Krola Saula, mowiąc mu: *Czemużeś nie słuchał głosu Pańskiego, aleś się rzucił do zdobyczy, y uczyniłeś złe przed oczyma Pańskiemi.* 1. Reg. 15. (*h*)

Ich

(e) *Quare negligetis, descendite, & emite nobis necessaria, ut possimus vivere.* Gen. 42. (f) *Pone ollam grandem, & coque pulmentum filiis Prophætarum.* 4. Reg. 4. (g) *Multùm erigimini filii Levi.* Numer. 16. (h) *Quare non audisti vocem Domini, sed versus ad prædam es, & fecisti malum in oculis Domini.* 1. Reg. 15.

Ich powinnością ieſt, grzeſzących karać, y na dobrą drogę naprowadzać, przykładem Moyżeſza, ktory widząc, iż lud Izràélſki ſtawſzy ſię niewdzięcznym Bogu, ulał ſobie cielca, y onemu część Boſką oddawał, rozgniewawſzy ſię porzucił z ręku tablice, y ſtłukł ie pod gorą, á porwawſzy cielca, ktorego byli uczynili, ſpalił. *Exod. 32.* (*i*) tak mawiał y Paweł: *Pogotowiu mamy zemſtę naprzeciw wſzelkiemu niepoſtuſzeńſtwu.* 2. Cor. 10. (*k*) Oni ſtarać ſię maią, aby złych z pomiędzy dobrych wykorzeniali, á to dla niezepſucia cnotliwych; iak uczynił Moyżeſz, ktory bezbożnego Korę y wſzyſtkich iego towarzyſzow wyłączył od ludu ſwoiego, mowiąc do niego: *Odſtąpcie od namiotu ludzi bezbożnych, y nie dotykaycie ſię tego, co do nich należy, abyście nie byli zagarnieni w*

grze-

(i) *Arripiens vitulum, quem fecerant, combuſſit.* Exod. 32. (k) *In promptu habemus vindictam adverſùs omnem inobediéntiam.* 2. Cor. 10.

grzechach ich, Numer. 16. (*l*) tak y S. Apostoł Paweł w moc czartá podał porubnika, *1. Cor* 5. (*n*) Hymeneusza y Alexandra za bluźnierstwo potępił. *1. Tim. 3.* (*n*) Naywiększą zaś Przełożonych powinnością iest, modlić się za podległych sobie, aby im się dobrze powodziło, iako się za poddanych swoich modlił Moyżesz, *Exod. 32.* (*o*) Samuel przed swoiemi oświadczał się temi słowy: *Nie day mi Boże! dopuścić sie tego grzechu, abym miał przestać modlić sie za wami*, *1.* Reg. 12. (*p*) y Paweł: *Bez przestanku pamiatke o was czynię w modli-*

(l) *Recedite à tabernaculis hominum impiorum; & nolite tangere, quæ ad eos pertinent, ne involvamini in peccatis eorum.* Numer. 16. (m) *Ego judicavi tradere hujusmodi sathanæ in interitum carnis.* 1. Cor. 5. (n) *Ex quibus est Hymenæus & Alexander, quos tradidit sathanæ, ut discant non blasphæmare.* 1. Tim. 1. (o) *Moyses orabat Dominum Deum suum.* Exod. 32. (p) *Absit à me hoc peccatum, ut cessem orare pro vobis.* 1. Reg. 12.

dlitwach moich. Rom. 1. (q) Przełożeni nakoniec baczność y w tym mieć powinni, áby ſprawiedliwość bez zważania na oſoby każdemu oddawali, bo iako *u Boga nie maſs względu na oſoby,* Ephes. 6. (r) tak Przełożeni Boſkie na ziemi mieyſce zaſiadaiąc, Boſki tu urząd ſprawuiąc, ſtatecznością umyſłu y ſerca rządzić ſię powinni, aby ich ani krwi zwiazek, ani przyiaźni węzeł, ani nienawiści namiętność od oddania każdemu tego, co ſię mu ſprawiedliwie należy, nie odwiodła, napomina S. Hieronim. (s) Te są ſzczegulnieyſze Przełożonych obowiązki; ktore gdy oni wypełniaią, y pomyślne rządow powodzenie, y długie panowania trwa-

(q) *Sine intermiſſione memoriam veſtri facio ſemper in orationibus meis.* Rom. 1. (r) *Non eſt acceptio perſonarum apud Deum.* Ephes. 6. (s) *Quicunq; conſanguinitate, aut amicitiâ, aut è diverso hoſtili odio, inimicitiis in judicando ducitur, pervertit judicium Chriſti, qui eſt Juſtitia.* S. Hier.

trwanie obiecywać ſobie niezawodnie mogą, tak bowiem mowi Hugo od S. Wiktora: *Szczęśliwemi są ci Przełożeni, ktorzy tak rządzą, iż y ſami nawet poſłuſznemi się ſtaią, takowi idą za przykładem dobrego Paſterza, ktory przyſzedł na świat nie po to, aby Mu służono, ale aby On służył, y duſzę ſwoię dał na okup za wielu. Ci Przełożeni takowemi prawdziwie nazywać się powinni, ktorzy się ſtaraią o danie pomocy Dobru powſzechnemu, nie o godność, o miłość poddanych, nie o moc panowania, ktorzy uſiłuią ſłużyć innym, nie aby uſługę odbierali od innych, według owych słow Apoſtoła Pawła: Będąc wolnym we wſzyſtkim, wſzyſtkich ſtałem się ſługą, abym wſzyſtkich pozyſkał. Ktorzy zaś Przełożeni tak rządzą, iż się cieſzą z użyczoney ſobie panowania władzy, najemnikami są, á nieprawdziwemi Paſterzami, ci bardziey żądaią, aby rządzili, niż aby pomogli, nie ſzukaią dobra podległych ſobie, ale właſnego*

zyſku,

zysku, nie chwały Niebieskiey, ale ziemskiey godnośći, o takowych rzekł Pan w Ewangelii: Zaprawdę powiadam wam, odebrali nagrodę swoią. dotąd słowa wspomnionego S. Nauczyciela. *(t)*

Szlachetny Magistracie Stołecznego Miasta Krakowa! że Ci

(t) *Felices sunt Superiores, qui ita præsunt, ut gaudeant de servitute charitatis, hi enim tenent exemplum boni Pastoris, qui non venit ministrari, sed ministrare, & animam suam dare redemptionem pro multis. Illi verè Prælati sunt, quos delectat onus non honor, charitas non potestas, servitus impensa aliis, non suscepta ab aliis, juxta quod Apostolus ait: Cùm essem liber in omnibus, omnium me servum feci, ut omnes lucrifacerem. At verò: qui ita præsunt, ut gaudeant de potestate dominii, non sunt veri pastores, sed mercenarii, hi magis præesse appetunt, quàm prodesse, non quærunt animarum lucrum, sed temporale lucrum, non Cælestem gloriam, sed terrenum honorem, de talibus ait Dominus in Evangelio: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.* Hugo à S. Victore in cap. 11. Regulæ S. Aug.

Bog dotąd rządow nad Ludem tuteyſzym pozwala, że iuż dziś Rok ſetny kończyſz, iako od wſpomnionego Nayiaśnieyſzego Monarchy Polſkiego maſz na ſiebie zlaną władzą obierania z pomiędzy ſiebie Sędziow Miaſta tego; wnoſić z tąd przynależy, że ieſteś poſłuſznym Bogu, pomocnym Dobru Powſzechnemu, że nie ieſteś z liczby owych Przełożonych, o ktorych S. Bernard mowi, *iż chcą, aby ich ſię lud bał, ale oni nie chcą mu dopomodz.* (*u*) Obiecywać ſobie za tym możeſz, że łaſka Boſka dotąd ſię Tobą opiekuiąca w przyſzłe ſetne lata Zwierzchność Twoią utrzymywać będzie tym bardziey, że dziś w tym Maryi Kościele dzięki Bogu czyniſz Abraáma przykładem. Ten S. Patryarcha maiąc iuż lat życia ſwoiego bliſko ſto, lubo ſię ieſzcze na nim przyrzeczenie Boſkie w rozmnożeniu pokolenia iego

(u) *Prælati volunt eſſe formidini, utilitati rarò.* S. Bernardus ſerm. 27. ſup. Cant.

go nie było zyściło, ştoli w *obietnicy Bożey nie wątpił, ale wzmacniaiąc się wiarą, dawał chwałę Panu*, za świadectwem Pawła *Rom. 4.* (*w*) Tak y Ty za dobre rządow swoich dotąd utrzymywanie obiecuiac sobie na potym przytomność Boga, bezochybnie zarabiasz na przyszłe błogosławieństwo, gdy dziś przy dokończeniu pierwszych lat stu pod czas bezkrwawey Ofiary (*x*) oddaiesz chwałę Bogu Oycu, od ktorego iako *od Krola wiekow* 1. Tim. *1.* (*y*) wszelkie panowanie zawisło. Oddaiesz chwałę Bogu Synowi, *ktory z nami iest aż do skończenia wiekow.* Matt. 28. (z)

C2 Odda-

(w) *Abraham cùm jam ferè centum esset annorum, in repromissione Dei non hæsitavit diffidentiâ, sed confortatus est fide, dans gloriam Deo.* Rom. 4. (x) *Pod czas tego Nabożeństwa Solemną Wotywę śpiewał W. J.* X. FRANCISZEK OSSOWSKI *Kustosz Katedralny Krakowski.* (y) *Regi Sæculorum Immortali & Invisibili, Soli Deo honor & gloria.* 1. Tim. 1. (z) *Ego vobiscum sum usq; ad consummationem sæculi.* Matt. 28.

Oddaieſz chwałę Bogu Duchowi S: ktory *ożywia, y utrzymuie życie naſze.* 2. Cor. 3. (*a*) Tę Twoią ku Bogu pobożność ia zważ iąc, zważaiąc, iak doſkonale wykonywaſz obowiązki dobrym Przełożonym właściwe, będąc poſłuſznym Bogu, pomocnym Dobru powszechnemu, życzenie moie oświadczam Ci temi ſłowy, ktoremi niegdys Abraham Sioſtrze ſwoiey błogoſławił: Szlachetny Magiſtracie! *rośniy w tyſiąc tyſięcy lat, a Naſtepcy twoi niech poſiedą bramy nieprzyiacioł ſwoich*, Gen. 24. (*b*) *Niech Ci Bog Wſzechmogący błogoſławi*, mowię ſłowa Izaaka błogoſławiącego Jakobowi, *niech Cię rozmnoży, abyś był na mnoſtwo ludzi, niech Ci da błogoſławieńſtwa Abraamowe;*

y Po-

(a) *Spiritus autem vivificat.* 2. Cor. 3.
(b) *Creſcas in mille millia & poſſideat Semen tuum portas inimicorum ſuorum.* Gen. 24.

y Potomkom twoim po Tobie. Gen. 28.
(*c*) Tego gdy Ci życzę, mowię do Ludu rządom Twoim poleconego owe S. Pawła *1. Tim.* 2. słowa: *Proszę was, abyście czynili prożby, modlitwy, y dziękowania Bogu za Krolow*, pozwalaiących y potwierdzaiącycych łaski Zwierzchności waszey udzielone, *y za wszystkich tych, ktorzy są na wyższym mieyscu*, ktorzy wami rządzą, *abyśmy cichy y spokoyny żywot wiedli w wszelakiey pobożności y czystości.* (*d*) Niech się tak stanie AMEN.

(c) *Deus Omnipotens benedicat Tibi, & crescere Te faciat, atq; multiplicet, ut sis in turbas populorum, & det Tibi benedictiones Abrahæ, & Semini Tuo post Te.* Gen. 28. (d) *Obsecro igitur primùm omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro Regibus, & omnibus, qui in Sublimitate sunt, ut quietam & tranquillam vitam agamus in omni pietate & castitate.* 1. Tim. 2.

Deo Gratias.

PRIVILEGIUM

SERENISSIMI JOANNIS III, Regis Poloniæ, quô Sua Majestas Liberam Electionem Consulum, & Pro-Consulum Spectabili Senatui Cracoviensi perpetuam largiri dignata est de Annô Domini 1677.

JOANNES TERTIUS DEI Gratiâ REX Poloniæ, Magnus DUX Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Volchyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smoleńsciæ, Severiæ, Czerniechoviæq;.

Significamus præsentibus Literis Nostris, quorum interest Universis & Singulis. Cùm Civitas Nostra Cracoviensis, Metropolis Regni magnis à Serenissimis Antetecessoribus Nostris, Regibus Poloniæ dotata Juribûs in hoc summam Prærogativarum, & Privilegiorum Suorum reputet partem, quod sit Caput & penè Regina Urbium, in eo tamen etiam minimis Civitatibus Nostris longè inferior & infelix est, quod illud omnibus fermè Jure Theutonico fundatis Civitatibus, & Oppidis commune, & quod Libertatis Civilis ac cujuslibet Reipublicæ Cardo est, Liberam Magistratûs & Consulum Electionem non habeat. Inde est, quod maturis Prudentium Virorum destituatur Consiliîs, periðq; ad summum vergat disordinem, & emerita optimorum Civium virtus ambitu nonullorum, Legibûs detestato antevertatur. Quæ Res cùm adeò anxiè Serenissimorum Prædecessorum Nostrorum versaret Animos, ut magnis insudauerint curîs, tanto malo salubribus providere remediîs, NOBIS quoq; non minori inest solicitudini, quippè cùm nihil optabiliùs in vita habeamus, quàm ut sub fausto Imperio nostro floridas & beneordinatas spectemus Civitates: prosperis scilicèt in ornamentum, adversis in præsidium. Proindè multifarie instanter hac de re cum olim Magnifico Alexandro Lubomirski Palatino Cracoviensi (Cujus id muneris, de usu quodam, an de Lege erat, vacanti Officio Consulatûs Cracoviensis Consulem surrogare, & creare) expostulaveramus, eòque valid s rationibûs, & instantiîs Nostris flexeramus, ut eam Palatinali suo Oficio servientem Juris Prærogativam creandorum in Civitate Cracoviensi dato vacanti Consulum, pro Se, & futuris suis Successoribus, Palatinis Cracoviensibus in Manus Nostras deponere, & totaliter abrenuntiare promiserit, per NOS Magistratui ejusdem Civitatis Cracoviensis in perpetuum conferendam & applicandam. Quod & absq; omni dubio præstitisset, nisi inopinata fata Ipsius propositum Nostrum præripuissent. NOS tamen diu deliberata Serenissimorum Prædecessorum Nostrorum vota, incremento ejusdem Civitatis faventia, Nostram quoq; longè Ipsi proficuam intentionem ad effectum deducere volentes, dum Nobis cum vacanti dignitate Palatinatûs Cracoviensis insimul & Officia ac Prærogativas ejusdem Muneris ad dispositionem Regiam fata offerunt, ex plenitudine Potestatis Nostræ Regiæ & de assensu & Consilio Senatorum Nostrorum, Lateri Nostro; in frequenti Senatûs Consilio assidentium, memoratam Civitatem Nostram Cracoviensem de Jure & Jurisdictione Palatinorum Cracoviensium tam creandorum tempore vacantis Consulatûs Consulum, quam Præsidentûm, aliàs PraConsulum primâ post Festum Sanctorum Trium Regum Dominica quotannis constituendorum, totaliter eximendam esse duximus, proùt & eximimus. Idemq; Novorum Jus Consulum, loco in Consulatu pro tempore vacante alium Consulem vel Consules creandi, ac PræConsules, seu Præsidentes quotannis eligendi, hactenùs à Palatinis Cracoviensibus observatum, Nostræ Regiæ dispositioni reservamus, ac ideò liberam & absolutam Consulum, (prout & in aliis variis Regni Civitatibus practicatur,) Electionem & PræConsulum solito tempore ab antiquo quotannis Constitutionem Nobili ac Spectabili Magistratui Consulari Cracoviensi nunc & pro tempore existenti in perpetuum de plenitudine Potestatis Nostræ Regiæ damus, donamus, conferimus, adscribimus & incorporamus. Ita scilicèt: ùt vacante post fata alicujus Consulum loco, & Officio Consulari Cracoviensi, Consules ejusdem Civitatis Cracoviensis ad Prætorium Cracoviense pro die per PræConsulem pro tempore existentem præfigenda, per trinas Schedulas, proùt moris est, convocati existentes, Electionem Novi Consulis Collegæ Sui futuri faciant & instituant, Eumq; per Sche-

dulas Suas, ſeu per Suffragia Secreta, pluralitate votorum prævalente, juxta Decretum Sereniſsimi Divæ Memoriæ olim SIGISMUNDI TERTII Regis Poloniæ, Varſaviæ Feriâ Sextâ ante Feſta Solemnia Sacri Pentecoſtes proximâ, Annô Domini Milleſimô Sexcenteſimô Vigeſimô Sextô, eo in paſsu inter Honeſtam Communitatem & Nobilem ac Spectabilem Magiſtratum Cracovienſem latum, ex ſolis tantùmmodo Scabinis Ordinariis Civitatis Cracovienſis eligi ſolitis, & eligendis, necnon Doctoribus Juriſprudentiæ, Medicinæ, Syndicis ac Notariis Civitatis Cracovienſis Juratis in Actu Officii Sui nunc & pro tempore exiſtentibus eligant, nominent, & inſtituant, taliterq; ab ipſo ſolo Nobili ac Spectabili Magiſtratu Cracovienſi electus exnunc ad Juramentum ſolitum & ad locum conſeſsûs Conſulum admittatur, Collegioq; Conſulari incorporetur. Quod ſi verò quiſpiam per inſtantias vel interceſsiones ad Officium Conſulatûs, non verò à Nobili & Spectabili Magiſtratu Cracovienſi pro tempore exiſtente vocatus exiſtens ambire voluerit, talem pro illo tempore, quàm & in futurum ad capeſſenda quævis in Civitate Noſtra Cracovienſi Officia ipſo facto, & Jure inhabilem eſſe declaramus. Præſidentes verò alias PræConſules Cracovienſes ſimiliter Nobilis ac Spectabilis Magiſtratus Cracovienſis è medio Sui quotannis tempore ſolito, videlicet Die Dominicâ poſt Feſtum Sanctorum Trium Regum proxima, prævia per Schedulas pridie ad id totius Spectabilis Magiſtratûs Conſularis Cracovienſis ad Prætorium per Spectabilem PræConſulem convocatione, Sacriq; Miſsæ Sacrificii, Votiva dicti, celebratione, in Prætorium Cracovienſe conveniant, ibidemq; è medio Sui promiſcuè Octo, prout moris eſt, per Schedulas Secretas, ſeu Secreta Suffragia, ſemotis quibusvis privatis reſpectibûs, eligant. Taliter electi Præſidentes Juramentum circa eamdem Electionem præſtari ſolitum, ſimiliter quotannis præſtent, & Officia Sua, juxta antiquam praxim, & conſvetudinem, exerceant. Quod omnibus & Singulis, quorum intereſt, ad notitiam deducentes præcipimus, ùt præſens Diploma Noſtrum inviolabiliter omnes in vim Legis perpetuæ obſervent, obſervariq; ab omnibus curent. Datum Gedani Die Trigeſimâ Menſis Decembris, Annô Domini Milleſimô Sexcenteſimô Septuageſimô Septimô. Regni verò Noſtri Annô Quartô.

JOANNES REX.

